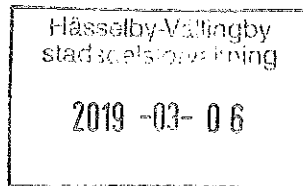

Kommuner och stadsdelar i
Stockholms län samt Region Gotland

Ärendet

Inspektionen för vård och omsorg (IVO) har initierat ärendet i enlighet med Socialdepartementets regleringsbrev för 2018 för att redovisa de insatser som genomförts för de tillfälliga medel som har tillförts myndigheten med anledning av flyktingsituationen.

Bakgrunden är de lex Sarah anmälningar från tolv kommuner och stadsdelar i Stockholms län samt region Gotland som under år 2015-2016 kom in till IVO. Dessa rörde den uppkomna situationen med hög arbetsbelastning i anslutning till den rådande flyktingtillströmningen. IVO har inhämtat information från dessa kommuner och stadsdelar.

I ärendet beskrivs hur de tolv kommunerna och stadsdelarna hanterade situationen med hög arbetsbelastning i anslutning till den rådande flyktingtillströmningen, vilka åtgärder de vidtog och vilka erfarenheter de har gjort.

Beslut

Inspektionen för vård och omsorg (IVO) avslutar ärendet.

Skälen för beslutet

Inspektionen för vård och omsorg (IVO) har konstaterat följande gällande den ansträngda arbetssituationen hos kommun- och stadsdelarna. De berörda kommun- och stadsdelarna

- har utifrån befintliga förutsättningar hanterat den ansträngda arbetssituationen och vidtagit åtgärder för att undanröja och avhjälpa den,

- har vidtagit och/eller planerat åtgärder för att förhindra uppkomsten av liknande situationer,
- är idag bättre rustade om en liknande situation skulle inträffa. Vidare har några kommun- och stadsdelar konstaterat att organisationen inte har resurser för att klara en stor tillströmning av ensamkommande barn och efterfrågar ett bättre organiserat statlig mottagande.

Hantering av den ansträngda arbetssituationen och de åtgärder som vidtogs för att undanröja eller avhjälpa situationen

IVO bedömer att samtliga kommuner och stadsdelar har hanterat arbetsbelastningen och vidtagit åtgärder för att undanröja eller avhjälpa situationen.

Av inkomna svar från kommuner och stadsdelar framgår att för att hantera det stora inflödet av nya ärenden gjordes ett flertal nyrekryteringar av personal med olika befattningar. Det anställdes socialsekreterare, familjehemssekreterare, administratörer, metodstödjare, gruppleddare, biträdande enhetschef samt det anlätades konsulter.

I varierad omfattning byggde flera kommuner och stadsdelar upp en egen boendekedja med HVB-hem och egna familjehem. Det gjordes även placeringar i externa HVB.

För en effektivare handläggning av ärenden gjorde flera av kommun- och stadsdelarna en omorganisation inom sin barn- och ungdomsenhet alternativt avdelning. Det gjordes en samordning och omdisponering av befintliga resurser, exempelvis genom avlastning från andra enheter. Det gjordes i flera fall även en tillfällig omprioritering av arbetsuppgifterna inom barn- och ungdomsenheterna och en omfördelning av arbetsuppgifter bland handläggare. En särskilt grupp/enhet med ett närmare chefsstöd för ensamkommande barn inrättades i några kommun- och stadsdelar.

För en snabbare hantering av placeringsbeslut gjorde några kommuner och stadsdelar förändringar i delegationsordningen så att chefer fick en ökad delegation.

Åtgärder som har vidtagits eller planerats i verksamheten för att förhindra uppkomsten av en liknande ansträngd arbetssituation

IVO bedömer att samtliga kommuner och stadsdelar har vidtagit och planerat åtgärder för att förhindra att liknande situationer ska uppkomma i verksamheten.

Det framgår av kommun- och stadsdelarnas svar att det har gjorts olika organisatoriska förändringar. Numera finns det hos flera en särskild arbetsgrupp som arbetar med ensamkommande barn och mottagandet av ensamkommande barn ligger oftast organisatoriskt inom utredningsenheten barn. Alternativt har utredningsgruppen barn och ungdom slagits ihop med gruppen för ensamkommande barn. Denna förändring gör att det finns ett lärande mellan medarbetarna inom enheten/förvaltningen. Vidare beskrivs att kommun- och stadsdelarna har byggt upp egna HVB för ensamkommande barn och upphandlat boenden anpassade för målgruppen.

Det framgår av inkomna svar från kommuner och stadsdelar att det har vidtagits åtgärder för att förbättra arbetsmiljön, att skapa en stabil arbetssituation samt att man arbetat för att behålla och rekrytera socialsekreterare. För att kunna åstadkomma dessa förändringar och förbättringar får exempelvis de nyanställda en bättre introduktion, socialsekreterare avlastats administrativa arbetsuppgifter och tjänster som gruppledare för stöd till arbetsgruppen har tillsatts. För att effektivisera handläggningen av ärenden utökade de flesta kommun- och stadsdelarna enheterna genom att rekrytera exempelvis utredning- och mottagningssekreterare, familjehemssekreterare, verksamhetsjurist, samordnare med ansvar för operativt arbete, verksamhetschefer, administratörer med flera.

Numera finns det kunskap och erfarenhet inom kommuner och stadsdelar som möjliggör att ordna boenden inom kommunen och det finns erfarenhet av mottagande av ensamkommande barn. Genom att ha skapat/reviderat/kartlagt processer, rutiner och system för handläggning och uppföljning finns det även bättre förutsättningar att erbjuda ett strukturerat mottagande av målgruppen och bemöta ett förhöjt ärendeinflöde.

Erfarenheter som kommuner och stadsdelar har gjort

IVO bedömer att kommun- och stadsdelarnas erfarenhet och ökade kunskap om målgruppen ger förutsättningar för att kunna hantera en liknande ansträngd arbetssituation.

Det framgår att kommunerna och stadsdelarna har fått en ökad kunskap om målgruppen, skaffat sig större erfarenhet och vid en pressad arbetssituation finns det flexibilitet i organisationen för att snabbt ställa

om och anpassa verksamheten utifrån förändrade behov. Flera kommun- och stadsdelar beskriver att för att ha en beredskap för oförutsedda händelser har exempelvis barn och familjeenheter bemannats upp. I flertalet kommuner och stadsdelar pågår ett arbete för att bygga upp en egen bank av familje- och jourhem där barn och ungdomar placeras i färdigutredda jour- och familjehem för att minska konsultstödda familjehemsplaceringar.

Några kommun- och stadsdelar betonar vikten av att i möjligaste mån undvika externa placeringar i jour- och familjehem. Idag finns det bättre erfarenhet av hur de tecknar avtal med externa aktörer. De konstaterar att det är kostsamt att bygga upp och sedan avveckla egna HVB-verksamheter.

Genom att ha rekryterat socialsekreterare och familjehemssekreterare har en större balans åstadkommit mellan arbetsmängd och antal handläggare. Kvaliteten i placeringar och uppföljningar har förbättrats och det görs placeringar som på ett bättre sätt tillgodoser barnets behov av vård och omsorg.

I samband med det stora inflödet av ärenden under 2015 och 2016 tydliggjordes betydelsen av att ha skriftliga rutiner för handlingsprocesser och att personal har rätt kompetens för sina uppdrag. På flera håll pågår ett arbete med att ge bättre förutsättningar för medarbetare genom utbildningsinsatser om handläggning av ärenden rörande ensamkommande barn. Det framgår även att det är viktigt att skapa en god arbetsmiljö med trygga medarbetare och att ge socialsekreterarna nödvändigt stöd i det dagliga arbetet, såsom administrativt stöd och nära ledarskap.

Det finns behov av en samverkan mellan kommunerna och ett samarbete utanför kommunen med andra myndigheter.

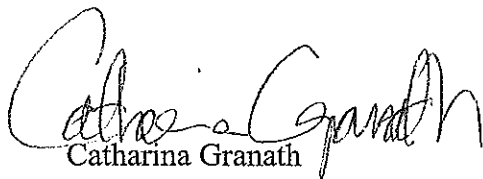
Vidare har några kommuner och stadsdelar framfört att deras organisation inte har resurser för att ta emot en sådan tillströmning av ensamkommande barn som skedde under 2015 och 2016.

Underlag

- Inkomna Lex Sarah anmälningar från kommuner och stadsdelar
- Redovisning av egengranskning från kommuner och stadsdelar

Beslut i detta ärende har fattats av inspektör Catharina Granath.
Inspektören Annika Westerbom har deltagit i handläggningen.
Inspektören Rebeka Mansourian Salmasi har varit föredragande.

För Inspektionen för vård och omsorg

Catharina Granath

Rebeka Mansourian Salmasi

Kopia till:

Huddinge kommun
Nacka kommun
Norrtälje kommun
Sollentuna kommun
Sundbyberg kommun
Tyresö kommun
Vallentuna kommun
Farsta stadsdel
Hässelby-Vällingby stadsdel
Kungsholmens stadsdel
Södermalm stadsdel
Region Gotland

